

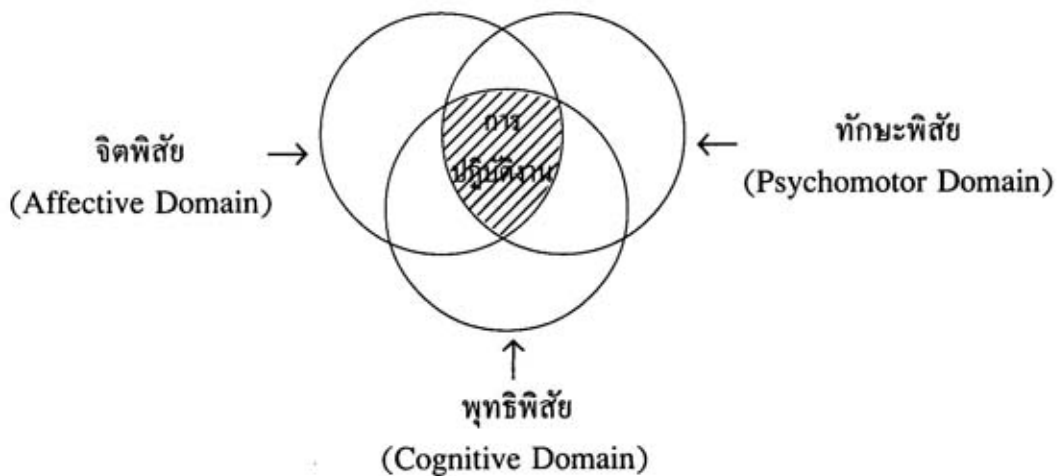
การทดสอบภาคปฏิบัติ

ความหมาย

การทดสอบภาคปฏิบัติ (Performance Test) หมายถึง การสอบความสามารถในการปฏิบัติงานทั้งด้านการดำเนินงานและผลงานตามวัตถุประสงค์ของงานหรือสถานการณ์ที่กำหนด

องค์ประกอบของการทดสอบภาคปฏิบัติ

ความสามารถในการปฏิบัติงานเป็นผลรวมของความสามารถด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และทักษะพิสัยดังภาพ

การทดสอบภาคปฏิบัติมีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เข้าสอบงานที่กำหนดให้ปฏิบัติ และผู้วัดหรือประเมิน

1. ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เข้าสอบ เป็นผู้แสดงความสามารถในการปฏิบัติงานพฤติกรรมที่ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เข้าสอบแสดงออกเป็นสองลักษณะ ลักษณะที่หนึ่งพฤติกรรมการทำงานที่แยกเป็นส่วนของการดำเนินงาน กับผลงานตามลำดับ ลักษณะที่สองพฤติกรรมการทำงานที่มีการดำเนินงานและผลงานเกิดขึ้นพร้อมๆ กัน เช่น การเต้นรำ การร้องเพลง

2. งานที่กำหนดให้ เป็นสิ่งเร้าที่กำหนดให้ผู้เข้าสอบหรือผู้ปฏิบัติงานได้แสดงความสามารถตามวัตถุประสงค์ของการสอบ งานที่กำหนดให้ปฏิบัตินี้ต้องสามารถสังเกตรดำเนินการและตรวจผลงานได้

3. ผู้วัดหรือประเมิน เป็นผู้สังเกตรดำเนินการและตรวจผลงานของผู้สอบตามเครื่องมือวัดให้ครอบคลุมทั้งการดำเนินงานและผลงาน

ชนิดของการทดสอบภาคปฏิบัติ

การทดสอบการปฏิบัตินั้น แบ่งได้เป็น 3 ชนิดคือ การทำตามแบบ การสร้างสถานการณ์และการกำหนดงาน

การกำหนดว่าการทดสอบภาคปฏิบัติว่าจะเป็นการสอบทำตามแบบ การสร้างสถานการณ์หรือการกำหนดงานให้ ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ว่าผู้สอบต้องการสอบวัดคุณลักษณะใดของผู้เข้าสอบ

1. การทำตามแบบ เป็นการสอบที่กำหนดสิ่งเร้าเป็นงานขึ้นมาเพื่อให้ผู้สอบได้แสดงความสามารถด้านทักษะพื้นฐานในการทำงานตามเงื่อนไขของทฤษฎีของการปฏิบัติงานนั้นๆ เช่น การวางผ้าเตรียม

สำหรับตัด การใช้กรรไกรตัดผ้าตามแบบที่กำหนด ผู้วัดหรือประเมินต้องสังเกตและจดบันทึกทักษะตั้งแต่การจับกรรไกร การสอดนิ้วในการบังคับกรรไกร การตัด การวางผ้าเตรียมสำหรับตัด ตามลำดับและผลงานที่เกิดขึ้น

2. การสร้างสถานการณ์ เป็นการทดสอบที่กำหนดสถานการณ์คล้ายกับสถานการณ์จริงมากที่สุด หรือถ้าใช้สถานการณ์จริงได้จะเป็นการดีที่สุด การสอบแบบการสร้างสถานการณ์มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดความสามารถในการดำเนินงานตามขั้นตอนและประสิทธิผลในการทำงานแต่ละขั้นตอน เป็นการตรวจสอบการปฏิบัติได้ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในแต่ละขั้นตอน ผู้เข้าสอบต้องใช้ทักษะเบื้องต้นหลายๆ ทักษะรวมทั้งความรู้ความคิดรวมนั้นจนเกิดการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน ผลงานแต่ละขั้นตอน ตลอดจนชิ้นงานหรือผลงานสุดท้ายที่เกิดขึ้น เช่น กำหนดสถานการณ์ให้ตัดเสื้อโดยกำหนดแบบให้ ผู้เข้าสอบต้องปฏิบัติงานตั้งแต่การวางแบบ การตัดผ้าตามแบบการเย็บเข้าเป็นตัวเสื้อ การปฏิบัติเช่นนี้ผู้ปฏิบัติตามขั้นตอนและแต่ละขั้นตอนต้องมีผลงานเกิดขึ้นและมีผลงานรวมของการตัดเสื้อ

3. การกำหนดงาน เป็นการสอบภาคปฏิบัติที่ให้ผู้เข้าสอบได้ปฏิบัติงานตามสภาพความเป็นจริง เป็นการทดสอบความสามารถด้านการจัดการ การวางแผนการทำงาน วิธีดำเนินการ ตลอดจนผลงานที่เกิดขึ้น เช่น กำหนดให้ผู้เข้าสอบปฏิบัติงานในตำแหน่งพนักงานตัดเย็บเสื้อ ในการปฏิบัติงาน ผู้เข้าสอบ จะต้องใช้ความสามารถในการจัดการตั้งแต่การต้อนรับลูกค้า การจัดลำดับการทำงาน มีการวางแผน การเตรียมงานการปฏิบัติตามตำแหน่งที่ได้รับให้ได้ทั้งกระบวนการดำเนินงานและผลงานทั้งหมดที่ได้

สำหรับการวัดภาคปฏิบัติในห้องเรียนควรวัดตั้งแต่การทำตามแบบ การสร้างสถานการณ์ การกำหนดงานตามลำดับ

เครื่องมือประกอบการสอบภาคปฏิบัติ

การทดสอบภาคปฏิบัติเป็นการสอบทั้งการดำเนินงานและผลงานในการสอบต้องใช้เครื่องหมายการวัดหลายชนิดประกอบกัน ได้แก่

1. แบบสังเกต ใช้ประกอบในการสังเกตกระบวนการปฏิบัติงาน และทักษะการปฏิบัติงานของผู้เข้าสอบ เครื่องมือชนิดนี้ ใช้ร่วมกับการบันทึกเหตุการณ์หรือการตรวจสอบรายการ
2. แบบตรวจสอบรายการใช้ร่วมกับแบบสังเกต เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามกระบวนการและผลการดำเนินงาน
3. แบบบันทึกเหตุการณ์ ใช้บันทึกผลจากการสังเกตหรือลักษณะของผลงานตามจุดประสงค์ของการวัด
4. แบบจัดอันดับคุณภาพ ใช้จัดอันดับผลงาน

ขั้นตอนการทดสอบภาคปฏิบัติ

การทดสอบภาคปฏิบัติ มีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมาย เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายทั่วไป หรือจุดประสงค์เฉพาะของการสอบ
2. การกำหนดคุณลักษณะที่จะวัดตามจุดประสงค์ของการสอบ
3. เลือกชนิดของการทดสอบภาคปฏิบัติและเครื่องมือประกอบการวัดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในข้อที่หนึ่ง
4. ให้ผู้เข้าสอบปฏิบัติงานตามชนิดของการสอบ
5. ผู้วัดหรือประเมิน สังเกต จดบันทึกและตรวจผลงาน
6. การให้คะแนนจากการทดสอบภาคปฏิบัติ

การทดสอบวัดภาคปฏิบัติ ชนิดการสร้างสถานการณ์ และการกำหนดงาน เป็นการพิจารณาความสามารถของผู้เข้าสอบทั้งผลผลิตและวิธีดำเนินงาน การตรวจสอบความสามารถของผู้เข้าสอบ ต้องกำหนดเกณฑ์ของผลผลิตที่ดีหรือเป็นเกณฑ์มาตรฐานของงานนั้น และวิธีดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ผลผลิตของงานและการดำเนินงานใน

แต่ละรายการตามเกณฑ์อาจจะมีน้ำหนักไม่เท่ากัน และการพิจารณาการดำเนินงานของผู้เข้าสอบในแต่ละเกณฑ์ อาจจะมีรายการย่อยหรือคุณลักษณะย่อยที่รวมกันจึงจะได้คะแนนตามเกณฑ์ และต้องมีจิตพิสัยในการปฏิบัติงานรวมอยู่ด้วย ดังนั้นการประเมินชนิด

สร้างสถานการณ์และการกำหนดงาน ควรจะมีแบบประเมินหลักกำหนดไว้ก่อนและมีเครื่องมือวัดประกอบซึ่งอาจเป็นแบบตรวจสอบรายการ แบบบันทึก ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง เครื่องมือประกอบการวัดภาคปฏิบัติ และการกำหนดคะแนนการทดสอบภาคปฏิบัติ

ที่	รายการตรวจสอบ	น้ำหนัก (%)
1	วิธีการปฏิบัติงาน	40
	1. การเตรียมงาน	5
	2. การใช้อุปกรณ์และเครื่องมือ	5
	3. ขั้นตอนในการทำงาน	20
	4. ผลงานแต่ละขั้นตอน	5
	5. การดูแลเมื่อเสร็จภาระงาน	5
2	ผลผลิต หรือผลงาน (การพิจารณาตามลักษณะของงานและอาจพิจารณาดังตัวอย่างนี้)	40
	1. รูปทรง	---
	2. ความสวยงาม	---
	3. ความคงทน	---
	4. ประโยชน์	---
3	คุณธรรมและจริยธรรมของผู้ปฏิบัติงาน พิจารณาคุณธรรมและจริยธรรมตามลักษณะงาน เช่นตัวอย่าง	20
	1. ความรับผิดชอบ	---
	2. ความซื่อสัตย์	---
	3.	---
	รวม	100

ตัวอย่างรายการย่อยของขั้นตอนการทำงานที่มีคะแนน 20% ดังนี้

	รายการ	5	4	3	2	1
1.	ขั้นตอนการทำงาน					
2.	ทำงานถูกต้องตามขั้นตอน					
3.	ใช้ความรู้ได้ตรงตามลักษณะงาน					
4.	ความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงาน					
	การแก้ปัญหา					
	รวม					

ตัวอย่างรายการย่อยของความรับผิดชอบ

	รายการ	5	4	3	2	1
	ความรับผิดชอบ					
1.	การติดตามงาน					
2.	การแก้ไขงาน					
3.	การตรงต่อเวลา					
	รวม					

ประโยชน์ของการทดสอบภาคปฏิบัติ

1. การทดสอบภาคปฏิบัติทุกชนิด ข้อมูลจากแบบวัดรายการย่อยหรือการบันทึกจากการสังเกตและการตรวจผลงาน เป็นข้อมูลเพื่อการพัฒนาผู้เข้าสอบ และพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
2. เป็นข้อมูลในการตัดสินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร

สุนันท์ สลโกสม

บรรณานุกรม

- ชวาล แพร์ดีกุล. เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2520.
- สุนันท์ สลโกสม. “การวัดผลภาคปฏิบัติ (Performance Test),” วารสารการวัดผลการศึกษา. 11(31) : 65 - 72 : พฤษภาคม - สิงหาคม 2535.
- Cronbach, Lee J. *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ed. London : Harper & Row Publishers, 1970.
- Lin, Robert L. and Norman E. Gronlund. *Measurement and Assessment in Testing*. New Jersey : Prentice - Hall, Inc. 1995.